

LE MASSIF DU MONT BLANC

Les cents plus belles courses

Toen Gaston Rébuffat in 1973 dit boek uitbracht, had hij vast geen idee dat het tot op vandaag door vele Chamonix-klimmers als een soort 'Bijbel' zou beschouwd worden. 100 routes, min of meer gerangschikt in oplopende moeilijkheidsgraad. Het beste van wat het Mont Blanc massief te bieden heeft. Pure rotsbeklimmingen, pure ijsroutes, dagenlange traversées over sneeuwgraten, mixte-routes, noordwanden, van enkele honderden tot meer dan 1.000 meter hoog, alles zit erin. Het doel van het boek zit hem niet per se in het opsommen van routes en het afvinken van beklimmingen. Rébuffat wou de beginnende alpinist(e) een soort handleiding aanreiken zodat hij of zij juist kon inschatten welke routes het meest geschikt zouden zijn voor zijn of haar niveau. En welke de volgende zou kunnen zijn. Dit boek creëert dromen, ambities en verlangens.

Veel te groot om mee te nemen in de rugzak is het een boek dat je eerder in je boekenkast hebt staan. Om steeds opnieuw naar terug te grijpen. In de herfst, als je nog eens wil nalezen en bekijken wat je die zomer gedaan hebt. In de winter, als je rusteloos wordt. In de lente, als je nu eindelijk terug echt concrete plannen kunt beginnen maken. En tenslotte in de zomer, als je de tekst en de foto's voor de zoveelste keer nog eens bekijkt en doorneemt, de dag voor je tocht.

Naar hedendaagse normen kan het nauwelijks nog een topo genoemd worden, daarvoor is de info veel te summier. Maar als je het aanvult met moderne hedendaagse topo's krijg je alle info die je je maar kunt wensen. Elke route wordt voorgesteld met foto's en een schets. Je krijgt info over het aantal hoogtemeters, het moeilijkheidsniveau, de klimtijd, de aanloop en de afdaling. Af en toe raadt Rébuffat je aan om niet 's ochtendsvroeg het eerste liftje te pakken, maar om de dag voordien al te vertrekken en te bivakkeren, gewoon voor het plezier van het in de bergen te zijn. Uit elke zin spreekt de liefde voor het klimmen, de liefde voor de bergen.

Het is een boek uit een andere tijd, een andere generatie, toen moderne stijgieters nog maar net in gebruik waren, toen wrijvingsklimschoentjes nog niet bestonden en men nog klom met een hennepouw dat rond de middel geknoopt werd. Een voor klimmer mocht simpelweg niet vallen in die tijd. Klemblokken en friends, laat staan boorhaken of ijsvijzen, niets van dat alles bestond toen. Voor een route als de Walkerpijler op de Grandes Jorasses, toch 1.200 meter klimmen, geeft Rébuffat bijvoorbeeld als materiaal mee: 50 pitons, laddertjes en stijgieters...

Veel routes zijn trouwens ook niet meer mogelijk. De American Direct op de westwand van les Drus bestaat niet meer, weggeveegd door grote rotsinstortingen. De noordwand van de Dent du Requin ligt zelden nog in conditie, die van de Aiguille du Triotet is levensgevaarlijk geworden door overhangende seracs. Ook hier heeft de opwarming van het klimaat zijn tol geëist. Het is nog maar de vraag hoeveel andere routes er in de nabije toekomst zullen verdwijnen.

Om daaraan tegemoet te komen en ook omdat er ondertussen zoveel nieuwe routes en nieuwe klimmaterialen en -technieken zijn bijgekomen, heeft een andere inspirerende Franse klimmer een eigen editie uitgebracht: 'Mont Blanc - the finest routes' van Philippe Batoux. Dezelfde sfeer als de oorspronkelijke editie van Rébuffat is onmogelijk te evenaren, maar alle routes die hier instaan zijn eveneens pareltjes. Vele routes komen trouwens in beide boeken voor: het zijn dan ook telkens de 100 mooiste. De nieuwe editie van Batoux kun je momenteel in de meeste gespecialiseerde bergsport- en boekenwinkels krijgen. Voor de editie van Rébuffat daarentegen, zul je op zoek moeten gaan naar iemand die hem tweedehands wil verkopen, maar slechts weinig klimmers zijn bereid om die uit handen te geven...

Ook mij heeft Rébuffat gerspireerd en dat doet hij nog steeds. Het is het meest vastgepakte boek uit mijn boekenkast. Deze editie van het klim- en bergsportmagazine was de ideale gelegenheid voor mij om nog eens te graven in mijn geheugen. Naar drie routes die definiëren wat klimmen in het Mont Blanc massief voor mij heeft betekend, in het begin van mijn loopbaan als zelfstandig alpinist.

Graag wil ik Koen Dooms, Brenda De Fre en Helmuth Van Pottelbergh bedanken voor het delen van deze (en vele andere) beklimmingen.

ROUTE 5: AIGUILLE DE LA PERSÉVÉRANCE (2899 METER)

Moeilijkheidsgraad: noordoostgraat, D (IV+)

Tijdsduur: twee uur vanaf de brèche naar de top

Hoogteverschil: 280 meter vanaf de brèche naar de top

Eerstbeklimming: A. en G. Charlet in 1925

De Naald van het Doorzettingsvermogen, de Aiguille de la Persévérance. Wat een naam, wat een berg. Rébuffat noemde deze top de mooiste van de hele Aiguilles Rouges. Technisch gezien maakt ze zelfs geen deel uit van het Mont Blanc massief. De Aiguilles Rouges liggen immers aan de andere kant van de Chamonix vallei en bestaan uit gneiss in plaats van graniet. Wel worden deze rotsen al sinds het begin van het klimmen hier gezien als een oefengebied voor het zwaardere werk aan de overkant. De meeste mensen beklimmen de Persévérance langs de zonnige zuidgraat. Zeer weinig cordées volgen de noordoostgraat zoals beschreven door Rébuffat. En dat is uniek in deze overbevolkte vallei. Net de reden waarom Koen en ik hem zo graag wilden beklimmen!

We begonnen onze klim vanuit een bivak boven het Lac Blanc, wat een bijzonder mooie plek is om de zon te zien opkomen. Vervolgens ging het omhoog over een pad doorheen een puincouloir. We wisten al dat we eerst de Aiguille St. Martin moesten beklimmen, een soort voortop. Via een opeenvolging van couloirs, pijlers en schoorstenen klommen we tot een specifiek punt zo'n tien meter boven de brèche tussen de St. Martin en de Persévérance. Hier was het al duidelijk dat de route niet vaak beklommen werd, want de mephaken waren schaars en roestig. Uiteindelijk vonden we de juiste, maar oude standplaats, vanwaar we via een korte rappel op de wilde brèche tussen de twee toppen terecht kwamen. Aan de ene kant was er de

zonnige zuidwand waarover wij omhoog waren gekomen en aan de andere kant kon je heel diep in de koude donkere noordwand kijken. Een heel indrukwekkende locatie waar we eigenlijk ook snel weer weg wilden. Er waaide hier immers een best wel koude wind. De topo vermeldde dat moeilijkheden vanaf nu ontweken in plaats van overwonnen moesten worden. En dat het een goede oefening zou zijn in het zoeken van de gemakkelijkste lijn.

Allemaal goed en wel, maar waar waren die haken? Hier stonden we dan, met ons reeds doorgetrokken touw... De truc was uiteindelijk om gewoon te beginnen klimmen en door te zetten. Een slaghaak kwam telkens pas in zicht nadat je al enkele meters geklommen had. Het was even wennen en doorbijten, maar deze berg heette niet voor niets die van het doorzettingsvermogen.

Niet veel later werden we beloond met een prachtige en eenzame top. Een spectaculaire rappel en wat afklimmen brachten ons op een bredere col, waar we beslisten om er ineens nog de overschrijding van de Aiguille de Chamois bij te nemen. Ik klom deze route redelijk vroeg in het begin van mijn klimcarrière en heb er nog steeds zeer goede herinneringen aan.

Het ontbreken van (moderne) tussenzekeringen, het feit dat je na de korte rappel in de brèche wel verder moet klimmen, het feit dat je moet durven doorklimmen op zoek naar een volgende haak, ook al zie je die nog niet... Allemaal zaken die mijn karakter gevormd hebben en die de toch al goede vriendschap en het vertrouwen tussen mij en Koen er alleen maar groter op hebben gemaakt. De noordoostgraat van de Persévérance, een aanrader voor wie op zoek is naar rust en avontuur.

ROUTE 85: PETITES JORASSES (3649 METER)

Moeilijkheidsgraad: westwand, Contamine-route, TD V+

Tijdsduur: 8 tot 12 uur

Hoogteverschil: 700 hoogtemeters

Eerstbeklimming: door A. Contamine, P. Labrunie en M. Bron in 1955

In dezelfde zomer waarin ik met Koen de noordoostwand van de Piz Badile had beklommen, voelde ik me ook sterk genoeg om samen met Helmuth de westwand van de Petites Jorasses te beklimmen. 100 meter minder hoog, maar wel van een steviger niveau en met een zwaardere rugzak. Aanloop en afdaling gebeuren immers aan twee verschillende kanten van de berg en telkens over een gletsjer. Stijgijzers, piolet en D-schoenen moesten dus mee in de klimrugzak.

De dag voordien hadden we reeds onze intrek genomen in de Leschaux hut. Omdat we toch nog tijd hadden, verkenden we de route naar de eigelijke in klim. We plaatsten steenmannetjes op de apere gletsjer zodat we hier 's ochtends in het donker snel onze weg zouden kunnen terugvinden. En zo gebeurde het ook de dag nadien. We waren zelfs zo snel dat het eigenlijk nog pikdonker was toen we aan de randspleet kwamen. Oeps... zo ver waren we tijdens onze verkenning nog niet gekomen. Anders hadden we gezien dat het best wel een grote kloof was tussen de rand van de gletsjer en de eigelijke rotswand. Uiteindelijk vond Helmuth meer naar links een plek waar hij over de spleet op de rotsen kon springen en daarna terug naar rechts kon traverseren. We verloren bijna een uur met dit manoeuvre toen er bij het eerste daglicht een Franse berggids aankwam met zijn vrouwelijke klant. Gewarmd door de zon en met meer licht vond hij een plaats vlakbij waar hij betrekkelijk eenvoudig op de wand kon stappen. Dat we die passage over het hoofd hadden gezien! Maar bon, we waren hier nu en wilden snel vorderen. Er stonden ons iets van een 21 touwlengtes te wachten en we hadden afgesproken er telkens 4 à 5 achter elkaar voor te klimmen. Zo behield de voorklimmer zijn focus en kon de naklimmer langere periodes mentaal uitrusten.

De eerste vier lengtes vormden een dièdre van 200 meter. Helmuth vloog omhoog. Ik probeerde zijn tempo als naklimmer te volgen, maar schoof op een bepaald moment weg op de nog natte rots. Tussen mijn dijbeen en de rots zat een dikke camalot N°3 die nog wekenlang zijn nadruk als een soort doordrukwonde heeft nagelaten in mijn huid. Vlak voor de eerste 6a overhang kwam de Franse gids nog eens in onze buurt en meldde hij dat hij zometeen ging proberen om ons in te halen zonder ons te hinderen. We hebben hem een tiental touwlengtes hoger nog één keer kunnen zien en horen, waarbij hij ons vroeg welke nationaliteit wij hadden. Het gebeurde immers niet vaak dat buitenlanders hem voor bleven en hij bewonderde onze klimsnelheid en efficiënte touwhandelingen. Een compliment van een Franse berggids krijg je niet elke dag! Nog geen 7 uur nadat we waren beginnen klimmen, stonden we op de top! Het is te zeggen: de topgraat. De eigelijke top lag iets meer naar links waarbij je nog een volle touwlengte diende te klimmen over losse stenen om dan slechts enkele hoogtemeters hoger uit te komen. Voor mij hoefde het niet per se, maar Helmuth was alweer op weg. Om niet veel later snel op zijn passen terug te keren. Hij zwoor dat er een bliksemflits tussen hem en mij was gepasseerd. Daar had ik zelf niets van gemerkt (tenzij ik weer rechtstaand in slaap zou zijn gevallen), maar wat ik wel zag, was dat er vanuit Italië zeer dreigende en zeer donkere wolken, zéér snel onze richting uitkwamen. En dit terwijl het weerbericht die dag nochtans van 'grand beau' had gesproken...

Snel afdalen naar de andere kant dus. We wilden van deze berg af geraken vooraleer de storm toesloeg. Maar nog geen één rappel later begon het al te hagelen. De afdaalroute is een combinatie

van rappelen en ongezekerd afklimmen. Terwijl ik ons rappeltouw doortrok, ging Helmuth alvast op verkenning. Over een opeenvolging van terrassen verdween hij uit het zicht. Niet veel later hoorde ik een doffe plof. Met twee opgeschoten rappeltouwen in mijn nek probeerde ik zo goed en zo kwaad als het ging af te klimmen over de ondertussen beijzelde rotsen.

Ik zag Helmuth nog steeds niet en wat verontrustender was, hij reageerde ook niet op mijn geroep... Die plof van daarnet, zou dat... Net toen ik het ergste vreesde, zag ik hem onder mij vanachter een blok terug te voorschijn komen. Hij had de juiste afdaalroute niet gevonden en ondertussen bleef het maar hagelen. De temperatuur was serieus gezakt en de rotsen geraakten gevaarlijk glad. Helmuth zat met zijn gedachten bij alle klimmers die in de nog geëngereerde noordwand van de Grandes Jorasses zaten, die we vanuit onze route van vandaag schitterend konden zien. Ik dacht vooral aan het cordée na ons dat best nog wel wat lengtes had te gaan vooraleer ze nog maar op de top stonden...

Ondertussen hadden we de juiste rappellijn gevonden en niet veel later stonden we op de gletsjer waar we ons vlug inbonden. We spraken af om weliswaar in cordée te vorderen, maar in plaats van te stappen wilden we echt lopen. De donder galmde ondertussen steeds dichterbij en we waren er nog lang niet. Het nadeel van dit lopen was dat ik (die als eerste ging) niet altijd de tijd had om goed uit te kijken naar verborgen gletsjerspleten. Het voordeel was dat, toen ik er uiteindelijk toch in één sukkelde, ik zo'n vaart maakte dat ik er ook direct terug uitrolde. We bleven lopen tot aan de randmorene waar we al ons metaalgerief dumpten op een hoopje en zelf iets verder weg gingen zitten, met onze regenjas over onze knieën. Ook al waren we nat en koud, sloeg de bliksem in op de bergen rondom ons en rolde de donder door dit amfitheater, we waren blij om hier te zijn. Blij omdat we vanaf hier in relatieve veiligheid waren, maar ook omwille van dit schouwspel. Overal rondom ons stroomden watervallen van de bergen naar beneden, wauw! Na minstens een uur wachten, nam de intensiteit van het onweer af en vervolgden we onze weg naar beneden. Hoeveel wilder is de Italiaanse kant van het Mont Blanc massief! Hier bouwen ze zelfs geen bruggetjes om rivieren over te steken. Hoewel deze laatste natuurlijk ferm aangezwollen waren door de hevige neerslag. De enige optie die nog overbleef was de rivier doorwaden, omdat van blok naar blok springen nog gevaarlijker was. Kletsnat bereikten we uiteindelijk een asfaltweg, waar we alsnog een lift konden versieren. Net voor het donker waren we terug op de camping waar we allebei twee pizza's verorberden. Zowel de Badile als de Petites Jorasses was ik na een succesvolle beklimming afgedaald in een onweer. Ik hoopte maar dat dit geen constante ging worden in mijn verdere klimcarrière...

LA GRANDE TRAVERSÉE

Combinatie van route 13: de traversée van de Dômes de Miage (3673 meter) en route 49: de Aiguille de Bionassay (4052 meter) en de traversée over de Mont Blanc (4808 meter), Mont Maudit (4465 meter) en Mont Blanc du Tacul (4248 meter).

Moeilijkheidsgraad: III, M2, 3b

Tijdsduur topdag: 9 uur vanaf de Durier hut tot de top van de Mont Blanc, daarna nog eens vier uur tot aan de Aiguille du Midi

Hoogteverschil topdag: 1.440 hoogtemeters vanaf de Durier hut tot aan de top van de Mont Blanc

Eerstbeklimming: Katherine Richardson, Jean-Baptiste Bich en Émile Rey, 13 augustus 1888

Deze route is één van de langere meerdaagse beklimmingen die je kunt vinden in het hele Mont Blanc massief. En bovendien een minder 'toeristische' route naar de top van de Mont Blanc. Ideaal dus voor Brenda en mij om dit als jonge klimmers te proberen. De eerste dag is een ellenlange aanloop vanuit de vallei naar de Refuge des Conscrits. De tweede dag daarentegen is ongelooflijk mooi en aangenaam. De meeste mensen beklimmen immers de Dômes de Miage van het oosten naar het westen, dit levert het mooiste panorama op en zorgt ervoor dat je de Trélatête gletsjer 's ochtendsvroeg kunt doen.

Bij onze meerdaagse overschrijding doe je ze echter in 'omgekeerde' richting. Ik herinner mij nu nog steeds hoe er op een bepaald moment een vliedertje voorbij kwam vliegen en dat ik me afvroeg wat die hier in godsnaam te zoeken had in deze wilde woestenij. Zeker omdat we hier zo'n spectaculair zicht hadden op de westflank van de Mont Blanc die er veel indrukwekkender uitzag dan alles wat ik enkel nog maar vanuit Chamonix had gezien.

Toen we naar de spectaculair gelegen Durier hut hadden gebeld, wisten die ons te melden dat er geen plaats was, maar dat er eventueel in de oude winterhut nog wel onderdak gevonden kon worden. Jong als we waren, vonden we dit dik OK! Ze waren er ons enkel vergeten bij te vertellen dat de hut nog maar half aaneen hing en dat de koude wind door allerlei openingen naar binnen waaide. Elk ingewikkeld in ons eigen deken en zelfs met drie andere dekens erbovenop hadden we het nog steeds koud! Je bent jong en je wilt wat.

Iedereen was wat aan het dralen en wachten op elkaar. Na kort overleg waren Brenda en ik het beu en wilden we het er wel op wagen. Stel je voor. Een hele hut vol met ancients en wij, vooraan in de twintig op dat moment, die het voortouw namen.

Nu de beslissing genomen was, waren we snel weg. Eens aan de rotsband aangekomen, zagen we nog andere lichtjes omhoog stappen, maar niemand heeft ons nadien nog ingehaald. De rots passage in het donker op D-schoenen met stijgijsers ging verbazingwekkend vlot. Hier en daar hingen nog oude lintjes rond rotsblokken en ook voor ons was het afzekeren gemakkelijk. De eigenlijke messcherpe topgraat was fantastisch mooi en slechts twee voeten breed. Tot op de Piton des Italiens bleef het spannend. Tot hier had de wind ons gespaard, maar vanaf nu waaide hij echt weer hard. Onze route smolt samen met de Goûter-normaalroute van de Mont Blanc. Van de verwachte drukte was echter geen sprake. We zagen het ene na het andere cordée terugkeren of gaan schuilen in de Vallot hut. Wij hadden er echter nog steeds zin in en stapten door. Sneeuwdrift waaide in ons gezicht, we begroeven ons gezicht in onze kap, steeds weer bleek na een top nóg een top te liggen, maar uiteindelijk geraakten we er en stonden we voor het eerst in ons leven op de top van de Alpen, op de top van de Mont Blanc. Op een gemiddelde zomerdag deel je deze

met tientallen, zo niet honderden mensen, maar nu telde ik slechts drie andere klimmers. Wat een voldoening! Hoe blij waren we niet dat we hadden doorgezet!

Even rekenen leerde ons wel dat als we nog over de Maudit én de Mont Blanc du Tacul wilden gaan, en dat, als we daarna ook nog de Aiguille du Midi wilden beklimmen in de hoop daar het laatste liftje naar de vallei te willen halen, we best niet te lang treuzelden. En ik was al zo moe... Tijdens het afdalen van de Maudit zat er een korte rappelpassage. Brenda ging eerst en toen ze riep dat ze beneden was, schoot ik plots wakker. Ik was erin geslaagd om even rechtstaand in slaap te sukkelen. Gewoon even mijn ogen dicht doen... ik wist zelfs niet dat dat kon! Focussen en verder doen dus. De koude wind maakte lang pauzeren immers onmogelijk. Nu nog de Tacul en dan... de eindeloze graat en race tegen de tijd naar het liftstation op de Aiguille du Midi. Toen we bovenkwamen werd er stil naar ons gekeken. Iemand hield zelfs een poortje open, zodat we er niet meer over dienden te klauteren. We zagen er afgepeigerd uit, maar we hadden het gehaald, op tijd, moe maar gelukkig, na ongeveer 14 uur non stop bezig te zijn geweest over vijf verschillende bergtoppen heen. Wát een route, wat een manier om de Mont Blanc te mogen beklimmen.

En voor zij die er echt geen genoeg van krijgen, kan er nog een extra dag aan gebreed worden door de traversée te vervolledigen met een afdaling over de Vallée Blanche tot aan Montenvers, maar dat is voor een andere keer... ▲

